Foto-Btz. 190847

Verslag van de Vergadering van de Coördinatie Commissie voor de Integratie en de Vrijhandelszone op 18 november 1959.-

1) Notulen.

De Voorzitter stelt de notulen van de Vergadering van 2 november 1959 aan de orde, die zonder wijziging worden goedgekeurd.

2) Het agrarisch handelsverkeer in de EEG.

Het Ministerie van Landbouw heeft een nota voor de Coördinatie Commissie opgesteld over het agrarisch handelsverkeer in de EEG.

De heer Franke geeft hierop een toelichting, waarin hij nog eens duidelijk maakt hoe Duitsland zich aan de Verdragsverplichtingen op landbouwgebied onttrekt. Duitsland gaat niet over tot contingentenverruiming ex art.33, omdat het artikel 45 van het Verdrag over het afsluiten van lange termijn contracten laat prevaleren. Bovendien worden bilaterale afspraken gemaakt met landen buiten de Gemeenschap, die een afzetverruiming van de Nederlandse landbouwproducten op de Duitse markt al evenzeer bemoeilijken. Pressie op de Duitse Minister van Landbouw Schwartz baat al evenmin, want deze lijkt in belangrijke mate in zijn handelingen beperkt te zijn door de druk van protectionistisch ingestelde landbouwgroeperingen en ambtenaren. Daarbij komt dat Staatssecretaris Sonnemann evenmin een voorstander is van een liberale interpretatie van het Verdrag. De heer Franke meent dat het wellicht nog mogelijk is via de Commissie en eventueel via Nederlands partners in de Gemeenschap zoveel druk op Duitsland uit te oefenen dat een praktisch compromis kan worden bereikt, maar in elk geval zullen de standpunten van het Nederlandse en Duitse Ministerie van Landbouw principieel blijven verschillen.

De Voorzitter informeert naar de besprekingen, welke de heer Mansholt met de Ministers van Landbouw in Rome heeft gevoerd, over de voorlopige voorstellen van de Commissie voor het in de EEG te voeren landbouwbeleid. De heer Franke deelt mede dat de heer Mansholt op deze bijeenkomst de Ministers van Landbouw informeel in kennis heeft gesteld van de plannen van de Commissie. Deze voorstellen berusten momenteel ter beoordeling bij het Sociaal en Economisch Comité. In Rome is de reactie over het algemeen ongunstig geweest. Twee Ministers achtten de suggesties van de Commissie te dirigistisch, twee meenden dat de Commissie teveel hooi op haar vork nam, de Luxemburgse afgevaardigde beriep zich op het speciale Luxemburgse protocol en alleen Nederland steunde de heer Mansholt, zij het in algemene bewoordingen.

De Voorzitter memoreert dat hij in een gesprek met de heer Hallstein, die overigens de indruk wekte weinig bekend te zijn met de in de nota weergegeven problematiek, bij deze een gewillig oor bleek te vinden voor de Nederlandse klachten. Hij vraagt zich overigens af op welke wijze de heer Franke denkt dat het meest effectief pressie kan worden uitgeoefend.

© NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2890
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S01526

De heer Kymmell vraagt, hierop aansluitend, of Landbouw druk wil uitoefenen via de Commissie dan wel rechtstreeks op de Duitse Regering.

De heer Franke meent dat Nederland zowel tegenover de Regering van de Bondsrepubliek als tegenover de Commissie moet blijven wijzen op de noodzaak van een juiste uitvoering van de Verdragsregels. Daarbij moet er op worden gewezen dat met een eventueel versnelde uitvoering van de Verdragsregels van de EEG alleen maar kan worden ingestemd als ook de Landbouw hierbij wordt betrokken. Overigens zal het zwaartepunt van onze actie moeten worden gelegd op de gemeenschapsorganen. Wij moeten n.l. vermijden dat door een te grote bilaterale pressie op Duitsland, het verzet in Bonn hiertegen zo fel zal worden dat de Duitsers in feite op het punt van de invoerverruiming nog minder zullen doen. Thans reeds wordt in bedekte termen ermede gedreigd, dat eventueel, overeenkomstig de Nederlandse wens, wel tot een contingentenverruiming zal worden overgegaan, doch dat dan minimumprijzen zullen worden ingesteld op een zo hoog niveau dat de invoer erdoor wordt afgeremd. De Duitse interpretatie van artikel 44 over het niveau der minimumprijzen is n.l. zodanig dat men bijvoorbeeld niet het objectief criterium erkent van een handhaving van het invoerniveau. Daarbij komt dat, zelfs als men dit criterium zou erkennen, het nog zeer moeilijk zal blijken een sluitend systeem van objectieve criteria te vinden dat een te hoge vaststelling van het niveau der minimumprijzen vermijdt, met name ten gevolge van de wisselvalligheid der oogsten. De houding van de Commissie ten opzichte van het probleem der minimumprijzen is tot nu toe slap geweest. Toen door de BLEU, zonder voorkennis aan de Commissie, minimumprijzen werden ingesteld in de groente- en fruitsector, waarover bij de Commissie een klacht werd ingediend, kwam de reactie van de Commissie eerst enkele maanden daarna en heeft de Commissie toen bovendien geen uitspraak gedaan over de gevolgde procedure, doch zich beperkt tot de vraag waarom het niveau der minimumprijzen zo hoog lag en of hier niet iets aan gedaan moest worden.

De heer Franke meent overigens dat wij het Duitse standpunt niet speciaal met juridische argumenten moeten bestrijden. Het Verdrag is nu eenmaal vaag t.a.v. de verhouding tussen de artikelen 33 en 45 en het staat niet vast welke interpretatie het Hof hieraan zou geven, indien deze zaak voor dit College zou worden gebracht.

De Voorzitter vraagt zich af of wij veel resultaten van het uitoefenen van pressie zullen mogen verwachten. Kunnen wij inderdaad steun verwachten van andere landen en wat moeten wij in deze van onze Benelux partners verwachten? De heer Franke meent dat wij in de eerste plaats bij de Commissie een gewillig oor kunnen vinden. De heer Ortoli bijvoorbeeld is van mening dat in overleg misschien wel iets kan worden bereikt mits de pressie niet te zwaar wordt uitgeoefend. In de Commissie Ortoli wordt over deze problemen ook reeds gesproken. Ook is er een mogelijkheid dat wij onze Benelux partners mee kunnen krijgen mits dit probleem via de Permanente Commissie en dus in eerste instantie buiten de Belgische Minister van Landbouw om wordt gespeeld. Voorts is misschien ook in de Raad van de EEG van de partnerlanden enige steun te verwachten. Wel geeft de heer Franke te kennen, dat hij persoonlijk ernstig twijfelt of Duitsland tot een vergaande concessie bereid zal zijn.

Een werkelijke invoerverruiming door Duitsland ten gunste van de Nederlandse landbouw, zou immers als een boemerang werken op de bilaterale verdragen van Duitsland met de Scandinavische landen en andere derde landen, afgezien van de oppositie die uit landbouwkringen binnenslands zal moeten worden overwonnen.

De heer Linthorst Homan verwondert zich erover dat Hallstein in zijn gesprek met Minister de Pous onbekendheid voorgaf met de onderhavige problematiek. In de Commissie Ortoli is immers een verklaring door de Nederlandse delegatie afgelegd, die daarna de nodige verspreiding heeft verkregen. Dit illustreert hoe de Commissie gepreoccupeerd is door het entameren van allerlei kwesties, zonder de concrete problemen voortvloeiende uit het Verdrag van de EEG zelf, aan te pakken. De heer Linthorst Homan vraagt zich overigens af of in Bonn geen démarche zou kunnen worden gedaan over de hier gesignaleerde problematiek. Eventueel kunnen de Commissie en de Permanente Vertegenwoordiger tegelijkertijd met het probleem worden geconfronteerd. De heer van Ittersum meent dat een dergelijke démarche inderdaad in Bonn zou kunnen worden gedaan, doch vraagt zich af welk ogenblik hiertoe het meest geschikt is. Vermoedelijk moeten de huidige Duits-Nederlandse besprekingen eerst worden beëindigd; dan zou bijvoorbeeld in januari een nota kunnen worden ingediend.

De heer van Lennep vraagt zich af op welk niveau Landbouw de geleidelijke toenadering van de prijzen binnen de Gemeenschap wil laten plaatsvinden. Hij vreest dat naarmate de pressie groter wordt tot deze toenadering, de prijzen ook hoger zullen worden vastgesteld. Voorts vraagt de heer van Lennep een toelichting op de laatste alinea op blz.4 voor paragraaf 5 van de nota van Landbouw. Daar wordt gesteld dat een koppeling van de vrijmaking van het agrarisch handelsverkeer aan de totstandkoming van een gemeenschappelijk voedergraanbeleid niet alleen deze vrijmaking, doch ook de vorming van dit voedergraan-beleid zou kunnen vertragen. De heer van Lennep vraagt zich af of de vorming van het voedergraan-beleid inderdaad door de koppeling aan de vrijmaking zou kunnen worden afgeremd. Hij wijst erop dat het automatisme bij de vrijmaking slechts een stimulans kan zijn voor de verwezenlijking van een communautair beleid, indien de voedergraanprijzen op een zo laag mogelijk peil zouden kunnen worden vastgesteld. Is het echter niet irreëel te veronderstellen dat de voedergraanprijzen op een zo laag niveau zullen komen te liggen?

De heer Brouwers vraagt zich eveneens af of het gevaar van hoge prijzen bij het stimuleren van een gemeenschappelijk landbouwbeleid niet groot is. Zou het beleid niet meer gericht moeten zijn op stabilisatie van wat wij reeds hebben en een streven naar liberalisatie op die punten waar dat mogelijk lijkt?

De heer Franke meent dat wij de vorming van een gemeenschappelijk beleid en van een gemeenschappelijke markt niet moeten uitstellen uit vrees dat het prijspeil hierdoor teveel zal stijgen. Een beleid gericht op stabilisatie van de huidige situatie zou ertoe leiden dat de landen hun huidige streven naar grotere zelfvoorziening zouden kunnen continueren. Een zo laag mogelijk prijspeil is bovendien niet alleen in het Nederlandse belang. Een te hoog prijspeil zal de productie in de

Gemeenschap immers stimuleren, zonder dat de marginale productie kan worden afgeremd. Daarbij komt het bezwaar dat onze concurrentiepositie t.o.v. derde landen slechter zou worden ten detrimente van onze export. Op dit moment hebben wij de Fransen, althans voorshands, mee in het streven naar een zo laag mogelijk prijspeil.

De Voorzitter concludeert dat de vrees wellicht nog niet bij allen is weggenomen voor de consequenties van het landbouwbeleid voor het nationale prijspeil. Deze en andere aspecten van het in de EEG te voeren landbouwbeleid zouden echter, overeenkomstig een suggestie van de heer Franke, in een kleine werkgroep van de Coördinatie Commissie moeten worden bezien. De heren van Ittersum en Franke zullen over de samenstelling van deze werkgroep overleg plegen. De werkgroep zal een nota overleggen aan de Coördinatie Commissie, die vervolgens in de REA zal worden gebracht.

3. Europese Economische Associatie.

De Voorzitter deelt mede dat in de vergadering van de REA op 12 november jl. eenstemmigheid bestond over het door Nederland te voeren beleid ten aanzien van de Europese Economische Associatie op basis van de nota van 9 november jl. no. 154689.

Voor de Ministerraad van 20 november zal thans nog een korte nota moeten worden gemaakt, waarin de recente gang van zaken in het Speciale Comité wordt uiteengezet en waarin tevens de in de raadsvergadering van de EEG in Straatsburg te voeren beleidslijn wordt aangegeven en een door Nederland in te dienen concept-resolutie wordt voorgelegd.

De heer van Ittersum doet mededeling over de gang van zaken in de vergadering van het Speciale Comité op 14 november. Gebleken is dat door Frankrijk en de Europese Commissie geen enkele medewerking wordt verleend aan het vinden van een oplossing door het treffen van tussenmaatregelen, zoals door de Benelux worden nagestreefd.

Een nieuwe ontwikkeling is de indiening van het franse voorstel volgens hetwelk op 1 juli 1960 de tarieven binnen de EEG met 20% moeten worden afgebroken en de buitentarieven die aanpassing moeten ondergaan welke volgens het Verdrag eerst op 1 januari 1962 zou moeten plaatsvinden.

De franse delegatie stelt het voor alsof Frankrijk speciaal het offer moet brengen van de tariefverlaging op de hoge tarieven, waartegenover de Beneluxlanden de noodzakelijke tegenprestatie moeten verrichten van een verhoging van de lage tarieven. Merkwaardig is overigens de procedure die hierbij is gevolgd. De heer Wormser heeft de dag voor de zitting van het Speciale Comité bij de verschillende delegaties in Brussel achtereenvolgens het voorstel toegelicht en maakte daarbij zijn verontschuldigingen dat hij eerst zo laat met dit voorstel kwam. Dit laatste zou te wijten zijn aan het feit dat Minister Pinay eerst de dag tevoren met president de Gaulle over deze materie zou hebben kunnen spreken. De heer van Ittersum is inmiddels te weten gekomen dat de heer Pinay op de betreffende dag in Siam vertoefde.

Het is duidelijk dat Frankrijk hier de gebruikelijke overvaltactiek wil toepassen. Door het Speciale Comité werd het voorstel echter, behalve door de Italiaanse delegatie, met de grootste reserve ontvangen. De heer Wormser leek hierover ten zeerste ontsticht.

Opmerkelijk was hierbij dat Duitsland, trouwens niet alleen ten opzichte van dit Franse voorstel, vrijer en meer open optrad tegenover de franse delegatie. De heren Müller Armack en Meyer Cording lieten een sterk met onze opvattingen overeenkomend geluid horen. Het is de vraag of zulks verband houdt met het recente bezoek van de kanselier aan Londen.

De vraag is thans wat het lot zal zijn van dit Franse voorstel. Het zal nu allereerst in de raadsvergadering in Straatsburg moeten worden besproken. Vermoedelijk zal het de Raad echter aan tijd ontbreken hierover, evenmin als over het Nederlandse voorstel, een uitspraak te doen. Kan het gesprek dan open worden gehouden en zo ja, op welke wijze?

Het is het Nederlands standpunt dat er over de problemen van de Associatie een gespreksforum moet blijven bestaan waarbij wij ons baseren op de raadsresolutie van 16 maart 1959, welke stelt dat het Speciale Comité de modaliteiten van een Associatie moet bestuderen. Vooral de heer Marjolin blijkt tegen deze opvatting. Deze meent dat de Ministers opnieuw duidelijk de wens moeten uiten dat het Speciale Comité zijn werkzaamheden moet voortzetten.

Op een vraag van de heer Fock stelt de heer van Ittersum dat het franse voorstel na Straatsburg bij voorkeur zou kunnen worden gedelegeerd naar een werkgroep die de versnellingsproblematiek ten generale bespreekt. De kans hierop lijkt echter gering, omdat de heer Wormser reeds in het Speciale Comité de gedachte heeft afgewezen dat het franse voorstel procedureel zou worden gekoppeld aan de bestudering van de versnellingsvoorstellen van Minister Wigny.

De heer Everts licht nog toe dat er in het Speciale Comité overeenstemming bestaat over het voorstel der contingentenverruiming. T.a.v. de tariefverlaging zowel op 1 juli 1960 als in het kader van de post-Dillon-onderhandelingen bestaan alternatieve teksten. T.a.v. de Europese Contact Commissie bestaat thans overeenstemming over het mandaat dat aan deze Commissie moet worden gegeven. De beslissing over de zetel wordt overgelaten aan het overleg tussen de EEG en de andere betrokken partners. Voorts zijn er nog passages over de onderontwikkelde landen e.d., welke tussen haakjes zijn geplaatst en waarvan niet vaststaat of zij zullen worden gehandhaafd dan wel in ander verband nader zullen worden bekeken.

De heer Fock wijst erop dat de Fransen hun voorstel nu reeds in de Pers hebben gebracht. Zouden wij aan ons voorstel ook tijdig publiciteit kunnen geven? De heer Brouwers is hier voor, doch wijst erop dat Nederland zijn voorstel uit taktische overwegingen nog niet in het Speciale Comité heeft gebracht. Bovendien zal nog moeten worden onderzocht of het Nederlandse voorstel tot een Benelux propositie kan uitgroeien.

De heer van Ittersum deelt mede dat met de Belgen het overleg reeds is geopend. Het voorstel zal voorts aan de autoriteiten in Bonn worden voorgelegd. Het moet niet uitgesloten worden geacht dat de Duitsers op het laatste ogenblik hun medewerking zullen willen verlenen. De heer van Ittersum is van mening dat ook Italië en Frankrijk vóór de vergadering

in Straatsburg moeten worden ingelicht.

Na ronddeling van een eerste ontwerp van een resolutie geeft de heer Everts hierop een korte toelichting. Hij meent dat, overeenkomstig een suggestie van de heer Strengers, bij de presentatie sterk op het mondiale karakter van de maatregelen de nadruk moet worden gelegd.

De heer Linthorst Homan waarschuwt ervoor dat daarbij moet worden vermeden de term "non-discriminatie" te bezigen. De heer van Lennep meent dat in de considerans niet zo zeer de nadruk moet worden gelegd op de totstandkoming van de Europese Economische Associatie. De heer Fock vraagt zich af of om de voortzetting van de werkzaamheden van het Speciale Comité wel expliciet moet worden gevraagd. Na een korte gedachtenwisseling wordt overeengekomen dat Buitenlandse Zaken een nieuw ontwerp zal opstellen dat aan de meest betrokken ministeries zal worden toegezonden. De definitieve tekst zal vervolgens bij de nota van de Ministerraad worden gevoegd.

Vervolgens vindt een gedachtenwisseling plaats over de vraag welke procedure moet worden nagestreefd t.a.v. het Nederlandse voorstel, uitgaande van de veronderstelling dat in Straatsburg nog geen beslissing over het voorstel zal worden genomen. De Voorzitter vreest dat het Franse voorstel en het Nederlandse voorstel gezamenlijk naar een werkgroep zullen worden verwezen en dat in deze werkgroep het Nederlandse voorstel vervolgens zal worden ondergespit. De heer Linthorst Homan waarschuwt voor een bespreking door deskundigen van het Nederlandse voorstel. Overigens is de heer Linthorst Homan niet zo pessimistisch over het resultaat van een gesprek over het Nederlandse voorstel als dit in de Raadsvergadering in december of januari aan de orde zal komen. Bedacht moet worden dat er op het politieke niveau in december belangrijke besprekingen op til zijn.

De heer Kymmell zou ervoor geporteerd zijn dat het Nederlandse voorstel wordt verwezen naar de permanente vertegenwoordigers die dat weer op de agenda van de Raadsvergadering kunnen plaatsen, terwijl het Franse voorstel naar een speciale groep wordt verwezen. De heer Linthorst Homan waarschuwt voor het gevaar dat de Europese commissie het Nederlandse voorstel zou bestuderen, hetgeen maanden studie zou kunnen vergen. De heer Fock wijst erop dat bij een separeren van de twee voorstellen het gevaar bestaat dat het Franse voorstel wel en het Nederlandse voorstel niet wordt behandeld.

De heer Brouwers meent dat hoe dan ook er rekening mee moet worden gehouden dat de twee voorstellen zich niet met elkaar verdragen.

De Voorzitter concludeert dat er in elk geval naar moet worden gestreefd dat het Nederlandse voorstel op de Raadsagenda blijft staan. Voorts zal, indien mogelijk, worden vermeden dat het Nederlandse voorstel wordt weggedrongen door een gecombineerde behandeling met het Franse.

4. Internationale hulpverlening door de EEG.

Buitenlandse Zaken heeft een oriënterende notitie opgesteld over de EEG en de internationale hulpverlening aan economisch minder ontwikkelde landen (nummer 158774, d.d. 17 november).

De heer van Ittersum meent dat over deze problematiek op niet te lange termijn beslissingen moeten worden genomen; over het politieke aspect:welke landen moeten bij de hulpverlening worden betrokken? over de economische zijde: de handelspolitieke facetten en over de financiële kant van de zaak.

De heer van Lennep vreest dat de hulp door de EEG landen voornamelijk ten koste van de Duitse en Nederlandse beurzen zal gaan. Frankrijk heeft reeds zijn verplichtingen t.o.v. zijn overzeese gebiedsdelen, ook België komt met dit argument aan en Italië zegt geen geld te hebben.

De Voorzitter wenst de behandeling van deze materie aan te houden tot de volgende vergadering.

5. Raadsagenda van de EEG en Euratom.

De Voorzitter neemt met de vergadering in het kort de punten door van de agenda van de Raadsvergadering van de EEG en Euratom van 23 en 24 november. Met betrekking tot de associatie van Griekenland en Turkije merken de heren Linthorst Homan en Kymmell op dat de Europese Commissie in haar besprekingen met Griekenland en Turkije haar mandaat overschrijdt, door thans reeds over de modaliteiten van hulpverlening met de Griekse en Turkse delegaties te spreken. Bovendien heeft de Commissie tot nu toe nog geen schriftelijk verslag uitgebracht en is zij van plan deze zaak mondeling af te doen in de Raad. De Voorzitter verzoekt aan de heer Kymmell een korte nota op te stellen voor Minister Luns, waardoor deze de Ministerraad op 20 november kan inlichten over de ongelukkige gang van zaken.

6. G-lijst.

In de loop van de vergadering wordt nog overeengekomen dat onder leiding van de heer Abeln op 26 november een interdepartementaal gesprek zal plaatsvinden over problemen m.b.t. de G-lijst, en met name over de te betrachten coördinatie inzake de agrarische en de industriële producten. De Voorzitter merkt daarbij op dat de gehele problematiek van de G-lijst de Ministerraad nog wel moet passeren.

De eerstvolgende vergadering van de Coördinatie Commissie wordt vastgesteld op dinsdag, 8 december, te half drie.

-.-.-.-.-.-.-.-

1 december 1959.-